

Підвищення рівня надійності страховиків: що пропонує регулятор

Тетяна ЖУК, юрист
ЮФ «ECOVIS Бондар та Бондар»

Відповідно до Указу Президента «Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» від 12.01.2015 №5/2015 було розроблено Стратегію реформування державного регулювання ринків небанківських фінансових послуг на 2015-2020 рр. (затверджена розпорядженням Нацкомфінпослуг від 19.03.2015 №499). Основною метою затвердженої стратегії є реформування державного регулювання ринків небанківських фінансових послуг для забезпечення сприятливих умов їх подальшого розвитку, підвищення інвестиційної привабливості та відновлення довіри споживачів небанківських фінансових послуг.

З метою реалізації положень Стратегії реформування державного регулювання ринків небанківських фінансових установ, для забезпечення стабільності діяльності страховиків, можливості виконання страховиками своїх зобов'язань та захисту прав споживачів послуг у сфері страхування, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – *Нацкомфінпослуг, Комісія*) було розроблено проект розпорядження «Про затвердження Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності, диверсифікованості та якості активів страховика й визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України» (далі – *Проект*).

Зазначений проект був розміщений на веб-сайті Нацкомфінполуг для громадського обговорення, а 15.09.2015, за результатами розгляду одержаних зауважень та пропозицій, доопрацьований Про-

ект було схвалено. Наразі Проект знаходиться на розгляді Державної регуляторної служби України.

Проект розроблений у зв'язку зі зростанням ризику втрати або зменшення вартості активів через зниження кредитного рейтингу емітентів цінних паперів та перестраховиків, поширення випадків уведення тимчасової адміністрації у банках, ліквідації великої кількості проблемних банків, зниження якості та ліквідності активів у формі цінних паперів.

Ефективність управління активами українських страхових організацій є достатньо актуальною темою для реформування. Відповідно до Закону України «Про страхування» від 7.03.1996 №85/96-ВР страховики зобов'язані дотримуватися встановлених умов забезпечення платоспроможності, зокрема шляхом створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань, які повинні розміщуватися з урахуванням принципів безпечності, прибутковості, ліквідності, диверсифікованості.

Основні нововведення

Насамперед, необхідно зазначити, що регулятор пропонує викласти критерії та нормативи, що ставляться до активів страховиків, які здійснюють страхування життя, та страховиків, котрі здійснюють страхування інше, ніж страхування життя, в одному нормативно-правовому акті та скасувати акти, якими встановлені вимоги до якості активів страховика, окремо, залежно від сфери діяльності, з метою гармонізації та оптимізації нормативного ре-

гулювання вимог до активів страховиків. Проектом запропоновано запровадити Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності, якості й диверсифікованості активів страховика, а також визнати такими, що втратили чинність Правила розміщення страхових резервів зі страхування життя, затверджені розпорядженням Держфінпослуг від 26.11.2004 №2875 (далі – *Правила №2875*) і Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності, якості й диверсифікованості активів, якими представлені страхові резерви з видів страхування, інших, ніж страхування життя, затверджене розпорядженням Держфінпослуг від 8.10.2009 №741 (далі – *Положення №741*).

Як і чинні на сьогодні Правила №2875 та Положення №741, Проект визначає нормативи достатності й диверсифікованості активів, критерії та вимоги до якості активів страховиків, встановлює особливості розрахунку суми прийнятних активів і вимоги до диверсифікації активів страховиків.

Варто зупинитись на деяких нововведеннях, які пропонують регулятором і спрямовані на стабілізацію фінансового стану страховиків, забезпечення їх платоспроможності та захисту інтересів страхувальників в умовах нестабільної ситуації на фінансовому ринку України.

Новелою зазначеного проекту є встановлення переліку низькоризикових активів, до яких належать: державні облігації України; кошти, розміщені в банківських установах, що мають кредитний рейтинг не нижчий, ніж «AA» за національною рейтинговою шка-

лою; облігації, емітентом яких є банківська установа, що має кредитний рейтинг не нижчий, ніж «AA» за національною рейтинговою шкалою; облігації міжнародних фінансових організацій.

Необхідно зазначити, що кардинальних змін у підходах до визначення суми прийнятних активів, вимог допустимості та якості активів проектом не передбачається. Основний акцент зроблений на перегляді нормативу диверсифікованості, залежно від виду активів, якими забезпечуються страхові резерви. Це зумовлено, більшою мірою, не стільки діяльністю страхових організацій, скільки ситуацією у банківському секторі, на ринку цінних паперів та на валютному ринку.

Відтак, наприклад, страховики, у страхових резервах яких переважають акції українських емітентів та нерухоме майно, будуть змушені переглянути структуру своїх активів для забезпечення страхових резервів повною мірою, оскільки проектом Положення передбачається зменшення дозволеного обсягу надання коштів страхових резервів акціями українських емітентів та нерухомим майном. Так, обсяги акцій українських емітентів у страхових резервах проектом скорочуються з 30% до 10% обсягу страхових резервів, при цьому акції одного емітента разом – з 10% до 3% страхових резервів. Схожа ситуація відбувається з нерухомим майном: обсяги представлення його у структурі страхових резервів пропонують скоротити з 30% до 15%, при цьому в один об'єкт нерухомого майна – з 10% до 5%.

Таким чином, прийняття запропонованого проекту призведе до ситуації, коли страховики будуть змушені певною мірою переглядати структуру своїх страхових резервів. Наприклад, страховики, які забезпечували страхові резерви нерухомістю як одним з надійних капіталовкладень, будуть змушені у короткий термін позбутися надлишків нерухомого майна для вкладення коштів в інші види активів для забезпечення принципу достатності та диверсифікованості. Тому, задля уникнення значних матеріальних втрат страховими організаціями при продажі нерухомого майна, проектом розпорядження необхідно встановити достатній перехідний період для того, щоб страховики мали змогу переглянути структуру страхових резервів з мінімальними фінансовими втратами.

